

ЧЕШКО А. А.

Сумський державний університет,
аспірант кафедри адміністративного, господарського права,
фінансово-економічної безпеки

МІСЦЕ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ¹

Відповідно до статті 1 Конституції України, Україна є суверенна і незалежна демократична, соціальна, правова держава [1].

Правоохоронні органи в будь-якій країні є ключовими в системі органів виконавчої влади і посідають центральне місце в сфері правового захисту. Від ефективності їх функціонування залежить забезпечення законності і правопорядку, дотримання прав і свобод людини та громадянина, стабільність суспільного розвитку, забезпечення економічної та національної безпеки країни.

Особливе значення в системі правоохоронних органів, відіграють органи по боротьбі з корупцією.

Основна мета державної політики у галузі боротьби з корупцією повинна бути спрямована на створення дієвих правоохоронних органів, які ведуть боротьбу з корупцією, створення досконалої нормативно-правової бази та необхідних умов для роботи.

На сучасному етапі функціонування правоохоронної системи в вітчизняному законодавстві відсутнє визначення поняття правоохоронної діяльності, немає і вичерпного переліку правоохоронних органів. У різних законодавчих актах поняття та перелік правоохоронних органів визначаються по-різному.

Визначення терміну «правоохоронні органи» міститься у ч. 4 ст. 1 Закону України «Про демократичний цивільний контроль над воєнною організацією і правоохоронними органами держави», згідно з якою «правоохоронні органи — державні органи, які відповідно до законодавства здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції» [2].

Найширший їх перелік міститься у статті 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів», яка до таких органів відносить: органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового

¹ Робота виконана в рамках проекту № 0116U006814 (супровідний лист № 01/15-06/3278 від 19.08.2016 р.).

контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції [3].

Термін правоохоронні органи згадується також у законах України «Про державну таємницю», «Про захист суспільної моралі», «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними», «Про контррозвідувальну діяльність», «Про основи національної безпеки України», «Про поховання та похоронну справу», «Про участь громадян в охороні громадського порядку та державного кордону» та інших законах України й численних нормативних актах Президента України та Кабінету Міністрів.

Однією з новел в українському законодавстві, стало створення нового правоохоронного органу – Національного антикорупційного бюро України.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» [4, НАБУ є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових.

На нашу думку, функції та завдання які виконує правоохоронний орган, визначає його місце в системі правоохоронних органів.

Слід узяти до уваги, що до створення НАБУ в Україні вже існували та функціонували спеціально уповноважені підрозділи органів внутрішніх справ, служби безпеки, що займалися виявлення, припинення та попередження корупційних правопорушень, проте через недосконалість законодавства відповідальність за результати проведеної роботи з питань боротьби з корупцією розподілялася між відомствами, які мали власну вертикаль управління та в кінцевому рахунку фактично залежали від політичного керівництва держави.

За таких обставин процес виявлення корупційних діянь серед посадовців найвищого рівня був неефективним, а статистичні показники роботи правоохоронних органів у сфері запобігання і протидії корупції не завжди відповідали реальному стану справ на окресленому напрямі правоохоронної діяльності. Тому дослідження місця НАБУ в системі правоохоронних органів є актуальним питанням серед вітчизняних науковців.

На наш погляд, надавати оцінку ефективності діяльності НАБУ ще зарано, оскільки йому необхідно напрацювати відповідний досвід, удосконалити нормативно-правову базу, підготувати кваліфікованих працівників, тощо. Тому зрозуміти місце НАБУ в системі правоохоронних органів, з огляду на чинне законодавство, є важливим та необхідним для подальшого аналізу ефективності діяльності вказаного органу.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр/page2>
2. Про демократичний цивільний контроль над воєнною організацією і правоохоронними органами держави : Закон України від 19.06.2003 № 975-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/975-15>
3. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23.12.1993 № 3781-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3781-182>
4. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>